

GOEDE VRIJDAG

15 april 1960

Goedenavond vrienden.

Vandaag is het Goede Vrijdag. Op deze dag heeft men vanaf het rijzen van de zon op deze wereld niet veel anders gehoord dan predicaties en klaagzangen. Godsdienstig zag men in het westen niet veel anders dan rouwdiensten en verlaten altaren. Vandaag herdenkt men het feit dat Jezus - nu bijna tweeduizend jaar geleden - aan het kruis is gestorven. Dit wil niet zeggen dat op deze wereld het meer menselijk denken en leven heeft stilgestaan. Terwijl in de kerken de rouwgezangen klagend en smekend klonken, was er drukte op sommige beurzen en gingen de aandelen een paar punten omhoog of zakten een paar punten. Terwijl in de middaguren vanuit vele kerken de klagende klanken van Stabat Mater en Dies Irae klonken, flitsten elders op de bioscoopdoeken de spannende, de super sensationele of de humoristische films. Wat de aandacht van het grote publiek betreft hebben deze laatste het overigens met grote zekerheid gewonnen.

Dit alles doet een beetje vreemd aan. Zo dadelijk op de avond van de 4^e mei herdenkt men de gevallen helden. Tegen acht uur branden dan de straatlantarens, en wordt het overal stil. Dan staat een heel land één minuut lang stil. De treinen stoppen, de trams houden stil midden op de weg. De taxichauffeurs hebben opeens geen haast meer en zelfs de stadsbuschauffeurs denken er niet over in die vrije minuut even hun geld na te tellen. Dan is het stil. Terecht, want dan herdenkt men de helden van het heden. Toch zijn deze mensen die werden gedood of vermoord in een oorlog, in een uiting van haat die bestaat tussen mensen en mensen, niet heiliger dan Jezus, Die een groot deel van de wereld toch zegt te aanbidden. Doch voor Hem, Jezus, is er vandaag géén enkele minuut van stilte geweest. Vreemd, heel vreemd.

Wij hebben vandaag predicaties gehoord over het bloed van het Lam. Ik zou u woord voor woord kunnen aanhalen wat in die vele kerken werd gezegd. Eén voorbeeld geef ik u: "En toen is Hij aan het kruis gestorven. Voor ons, voor u, voor ons allen, zondaars op deze zondige wereld". O, ja het klinkt allemaal wel mooi. Maar wat, mijne vrienden, is nu de werkelijkheid? Is de werkelijkheid misschien dat de mensheid onbewust eenzelfde kruisgang gaat, maar niet beseft dat er in Jezus' kruisdood nog sprake is van iets anders dan een geestelijke en symbolische verlossing van de mensheid door Jezus? Laat ons de feiten van deze dagen eens vergelijken met het oude gebeuren.

Jezus predikte, maar door Zijn daden en woorden beledigde Hij de heersers in de tempel. Daarom besloot men Hem gevangen te doen nemen en te laten kruisigen. Men had het liever anders gedaan, maar het doden van deze mens moest nu eenmaal volgens de regels van wet, recht en orde gebeuren. Herodes weigerde zijn medewerking, nietwaar? Wij kunnen ons voorstellen dat er een soort kerkelijke vergadering is geweest, waarbij leidende figuren uit alle richtingen van het Jodendom aanwezig waren. Naast de priesters waren daar de dik geworden Farizeeën, die in hun waan van verhevenheid en hun lichamelijke verzadigdheid en geestelijke zelfrechtvaardiging niet eens meer in staat waren iets van de werkelijke God aan te voelen. De haat-predikende ijveraars zijn er ook bij geweest. Zij meenden dat het er niet op aankwam, wat nu feitelijk waar, of wat waarschijnlijk was. Zij meenden dat het alleen belangrijk was, dat hun geloof onaangetast en onveranderd borg kon blijven voor de uiteindelijke superioriteit van geloof en volk. En in de vergadering zullen ook voormannen gezeten hebben van de Sadduceeën die het leven over het algemeen wat lichter namen; zelfs esoterici van het Jodendom zijn er bij tegenwoordig geweest.

Ik kan mij zo voorstellen, dat zij na rijp beraad besloten hebben: "Deze mens leert dingen die ons niet passen, maar het volk zouden kunnen verleiden. Deze mens móet sterven".

Hoe vaak zie je in de moderne wereld niet hetzelfde. Hoe vaak horen wij daar ook niet dat wij ten bate van de welvaart, het gemak, of het behoud van anderen iets of iemand op moeten offeren?

Hongarije verbloedde. Maar natuurlijk: het is beter dat een klein volk verbloedt in zijn strijd om recht en vrijheid, dan dat de gehele wereld in een oorlog wordt verward. Klinkt dit niet verdacht gelijk aan de woorden van de hogepriester die meende: "Het is beter dat één mens sterft, dan dat een volk ten onder gaat." Dit zien wij elke dag opnieuw. Het is normaal. Men moet immers rekening weten te houden met zijn eigen belangen? Men moet rekening weten te houden met de materie, met het stoffelijke bezit.

Wij gaan verder: Jezus werd tot Spotkoning gekroond, geëerd en gehoond tegelijk door Romeinse soldaten, die van Hem en Zijn leer niets weten. Zij beschouwen Jezus alleen als een tot dwaas geworden ijveraar van een onbelangrijk ras en vinden het eigenlijk wel leuk een sadistisch spel met Hem te mogen spelen. Hij is al geselsd. "Kom, nu moet men Hem kronen. Geef Hem een kroon van doornen. Heer en vorst, wij eren U. Zeg ons toch, wie U geslagen heeft, profeet", en zij vallen quasi eerbiedig op de knieën onder bulderend gelach. Jezus wordt in deze nacht vereerd. Ik vraag mij soms af, of de verering van deze Romeinen nog niet iets meer waard was dan de zogenaamde devotie van degenen die Hem vandaag zeggen te eren. Want wat is er over gebleven van de weg die Jezus de mensen heeft getoond?

Jezus wordt naar het kruis gedreven. Zij leggen het Hem op de schouders. Dat gaat alles volgens de gebruiken, volgens de wet en het recht, volgens billijke regels der mensen. Er is niets vergeten, wat bij recht en billijkheid hoort te horen. Zelfs een bul, waarop de reden van Zijn veroordeling is geschreven. De centurio draagt hem in zijn gordel, vlak naast zijn zwaard. Men beziet het alles als gewoon, menselijk. "Wat geeft het, dat het nu juist Jezus is, die daar zo gaat. Het is aan zovelen overkomen. Er zijn er zovele gekruisigd. En dat is toch volgens de wet en recht? Valt Jezus? Nu ja, wat mort men dan? Hij is een veroordeelde. Dus sla en trap je Hem net zo lang tot Hij overeind komt en verder loopt. Valt Hij een tweede keer? Niets om je druk over te maken. Die mens gaat immers zo dadelijk toch dood?" Pas, wanneer Hij de derde keer valt, denkt men iets anders. "Als Hij neervalt, moeten wij Hem en Zijn kruis slepen. Dat is ons te lastig. Neem dan maar liever iemand die langs de weg staat om dat kruis voor Hem te dragen, anders zal Hij het niet halen". Toevallig is daar dan Simon, de Cyrener. Deze draagt dit kruis ook niet met plezier. Maar terwijl hij daar zo gaat, gedwongen en wel, begrijpt hij meer van Jezus dan alle anderen die daar langs de weg staan. Hij is Jezus in dit uur nader en is meer in harmonie met Hem dan de meeste volgelingen, die bangelijk weggelopen.

Zo gaat het de heuvel op naar de Schedelplaats. Dat is een erg ongezellig oord. Maar per slot van rekening is het goed, dat een mens sterft om zo de ziel van een volk te redden. Vreemd is de beschrijving, van hetgeen er gebeurt, wanneer Jezus aan het kruis hangt. Rond het derde uur was de zon geheel verduisterd. De aarde beefde. Velen zagen doden door de straten van de stad wandelen. De graven werden opengescheurd. Maar het belangrijkste: een bliksemstraal treft het gordijn voor het Heilige der Heiligen in de tempel en voor het eerst sinds de dagen van Salomo wordt het Heiligste der Joden bloot gegeven aan de blikken van profanen. En tussen de vleugels van de Seraphim op de Ark woonde God niet meer. Ook in deze dagen geeft ons dit beeld te denken. God is nog een geheim, verborgen in de tempels. Het Heilige der Heiligen is nog gesloten. Overal hangt men nog het gordijn van woorden voor de werkelijke tekenen van Gods aanwezigheid in de wereld. Overal probeert men op het ogenblik nog het geheim te bewaren van de werkelijke God en het werkelijke leven. Het is immers zaak, dat de menigte daarvan niet weet en gehoorzaam blijft, nietwaar? Hoe lang zal dit nog duren, denkt u?

Wanneer deze mensheid, evenals Jezus, de weg naar Golgotha gaat, is die mensheid al drie maal gevallen. Drie maal reeds is het Christelijke westen gestoord in zijn gezapige weg met het kruis.

De eerste maal sidderde de westelijke wereld en het leek of oude en lang vergeten geesten als die van Spartacus uit de graven opstonden, toen er een revolutie in Frankrijk uitbrak. De terreur die losbrak was even ongebonden en dreigend als de stormwind die op de dag van Jezus' dood loeide rond Calvariën. Een dodelijke storm is het. In Jeruzalem vluchtte men weg voor de storm, maar ook Frankrijk doet ons een wilde wind zien die mensen verslindt en doden doet wandelen. Napoleon komt als laatste geweld. De storm jaagt over vele landen en heel Europa baadt in bloed. Napoleon valt, het geweld gaat voorbij. Dan komt "der Kaiser" en weer steekt de wind op, weer klinkt hetzelfde rumoer. Overal spreekt men opnieuw over de rechten der mensheid, de geheiligde taak die men heeft voor volk en vaderland.

En alras spreekt men weer over eigen superioriteit en de noodzaak anderen daaraan op te offeren.

1914 -1918 - storm - val der mensheid.

Indien u het niet gelooft, vraag dan eens aan de doden van Verdun, of hier de mensheid niet weer gestruikeld is en tot dier werd. Maar nog was het niet voldoende. Toch spraken in die dagen al de krachten van de geest. Als Veronica trachtte zij het vermoeide gelaat van de mensheid wat af te wissen. Het geestelijke werk werd reeds in die dagen steeds sterker. De esoterische mogelijkheden van de mens werden groter. Steeds meer mensen werd een mogelijkheid tot inwijding geboren, steeds meer mensen kregen de mogelijkheid hun inwijding te ontvangen in de grote geheimen van het leven, maar de meesten onder hen hebben de stem van de geest niet verstaan. De oorlog was nauwelijks voorbij, of de mensheid juichte: het mensdom staat weer op zijn voeten, het gaat weer vooruit. De wereld draait weer. "Kom, laat ons de ellende vergeten en laat ons spelen. Spelen met goederen, geld, met banken."

1929 - beurskrach - honger - dood - gebrek - zelfmoord. Een waarschuwing, maar het bleek niet voldoende te zijn.

1932 - stampende laarzen - liederen die vrolijk trachtten te klinken, maar het niet zijn - Reichstagbrand - Jodenvervolging - concentratiekampen - Olympische spelen in Berlijn. Wat gebeurt is immers zo erg niet? Kom, volkeren der aarde! Meet uw krachten! Wees sportief! Een neger wint. Ieder juicht. Welk een wonder van sportiviteit, van menselijkheid. Kom, laat ons dit treffen der kampioenen bejubelen en toejuichen!

In diezelfde dagen rookten de eerste schoorstenen in een der concentratiekampen al, en besloot men tot crematie van de doden over te gaan. Natuurlijk: Hitler marcheert wel, er gebeurt veel, wat niet goed is, maar: "ik breng u de vrede voor onze tijd". Over wat met anderen gebeurt, kun je je toch niet te druk maken, nietwaar?

In 1936 wankelt de reus der mensheid al.

1938 weergeeft het begin. Men begint een oorlog. Nog tracht men de schijn van menselijkheid en sportiviteit te handhaven.

1940: een vloedgolf van bloed en geweld spoelt over Europa.

1942: bloed over heel de wereld.

Tot 1944: haat, haat, haat! Haat en een domweg volgen van strijdleuzen zonder zelf verder na te denken.

Indien men de verliezende partij heeft gevolgd, wordt men daarvoor gelaakt. Toch is men niet schuldiger dan de mensen die langs de weg stonden en jubelden of spotten toen Jezus gekruisigd werd. Ook dezen bedoelden het niet zo kwaad. Zij kwamen immers alleen maar kijken, hoe er recht werd gedaan, hoe een misdadiger werd gestraft. Dat is toch sensationeel? Het is toch behoorlijk de wet van hen die je regeren, te eerbiedigen? Dat is toch gewoon?

Juist was dit niet, want men had enkele dagen voordien Jezus nog als Vorst en Verlosser in de stad bejubeld, maar men bedoelde het uiteindelijk niet kwaad, zoals in deze dagen. Maar zoals tóén het geweld der natuur losbrak, zo was het ook in deze dagen niet voldoende, dat het bloed van vele mensen gevloeid had. Er móest recht worden gedaan. De verliezer bleek gelijktijdig de enige schuldige te zijn. Want natuurlijk niet geheel waar was, want anderen hadden eveneens verantwoordelijkheid te dragen voor het gebeurde en anderen hadden even grote schuld tegenover niet strijdenden en onschuldigen op zich geladen, maar offers moesten er vallen, nietwaar? Het moest zijn, het is gebeurd, het is voorbij.

Maar waar ben je nu, mensheid? Welke wegen ga je nu? Hoever ben je al gevorderd? Denk je aan Gethsemane, aan een bezinning? Eerder ben je al vele schreden gevorderd op de weg naar het kruis zelf. De tijd voor bezinning is al haast voorbij. Ik vrees, dat niet velen meer de

mogelijkheid zullen krijgen te zeggen: "Heer, Uw wil geschiedde", want de tijd is kort. Er zijn krachten in beweging gebracht en deze krachten jagen de mensheid voort, zoals Jezus werd voortgedreven met slagen van koorden, met stoten van lansen, met klappen die met het vlak van een zwaard werden gegeven. "Kom, veroordeelde, de tijd is kort. Loop door! Wij hebben nog meer te doen vandaag." Maar wat zal er dan gebeuren met die mensheid, wanneer zij Golgotha eenmaal betreedt? Wat zal er dan gebeuren, wanneer de mensheid - zonder het te beseffen of te willen - haar kruisgang ten einde gaat? Wie zal het bloedende offer zijn, dat aan een nieuw kruis der verzoening zal hangen? Vraag u zich dat eens af. De spoken en demonen breken over de mensheid los in deze dagen. Ach, men is al veel gewend en het valt misschien niet eens zo erg op. Wij vergeten die dingen immers maar al te graag. Zal ik de uitwerking daarvan eens voor u noemen? Niet helemaal, maar alleen enkele feiten.

Tibet, de oude zetel van geestelijk weten en hoge geestelijke cultuur wordt onder de voet gelopen door soldaten, die niet eens meer weten, wat geest eigenlijk wel is. India, een eindeloos marchanderen zonder op mensen en menselijke belangen werkelijk te letten. Woorden en nog eens woorden, omdat een oud volk, dat zo veel kent omtrent de geheimen van de dood, klaarblijkelijk niet in staat is het moderne leven aan te kunnen. Cuba, bevrijding van corruptie wordt omgezet in een dictatuur der dwaasheid. In Egypte, waar eens de magie en geestelijke kennis bloeide, speelt men nu een wanhopig spel om stoffelijke macht, waarbij men de judaspenning even graag gebruikt als andere gaven en middelen. Indonesië, smeltketel van het lijden, waarin stellingen de plaats innemen van daden en men nog steeds schijnt te menen terreur en honger te kunnen verdrijven met woorden. Moet ik verder gaan? Algiers, Congo, Zuid Amerika, opstanden in Rusland, stakingen in Noord Amerika, Zuid Afrika. Moet ik verder gaan, of is deze lijst van tekenen u genoeg? Misschien zijn de tekenen die aan de hemel staan, u niet duidelijk, maar zijn u deze tekens in het leven der mensen, deze tekens op uw eigen wereld dan niet voldoende? Steeds sterker zien wij de verschijnselen, steeds meer gaat het gehele denken en leven van de mensheid in de richting van een onvermijdelijke climax.

Zuid Afrika, niet om de onderdrukking die daar heerst, die was daar evenzeer, toen de rooinek met de boer streed. De concentratiekampen en gevangenissen waren er in die dagen even wreed als in deze dagen. Niet die onderdrukking is belangrijk, maar de steeds sterker wordende en steeds meer mensen in haar ban trekkende haat. Wanneer op het ogenblik kleurlingen in Zuid Afrika, maar zelfs ook negers in de Verenigde Staten, afstand doen van het christendom en terugrijpen naar Goden die haat en bloeddorst goedkeuren, is er iets verschrikkelijks aan de gang. Als mensen in plaats van de leer van naastenliefde en vrede, vragen naar een leer die het haten van het goede beloont, wanneer je een tegenstander velt in de nacht, sluipmoord plegend, terwijl hij vol vertrouwen rust, breken de duivelen los. Al het andere is verschijnsel en ten dele oorzaak, maar de haat is het werkelijke gevaar.

Toch mogen wij niet al te pessimistisch worden, wanneer wij deze tekens bezien. De gelijkenis met Jezus' lijden en dood gaat verder, dan u zou denken. Zoals Jezus moest sterven aan het kruis, zo zal er een lijden in de wereld moeten zijn. Maar Jezus leed om de mensen te bevrijden en de mensheid zal lijden, omdat alleen zo een werkelijke verandering tot stand kan komen. Jezus werd gekruisigd door de haat van joodse priesters en de onverschillige, op voordeel bedachte gerechtigheid van de Romeinen. Zal deze wereld niet op een dergelijke wijze door verblinde ijveraars en zoekers naar voordeel evenzeer gekruisigd worden? Als dat lijden echter is volbracht, wanneer dit alles is geweest, wat zal er dan gebeuren? Longinus nam zijn lans en stak daarmee de Heer in de rechterzijde. Er vloeide uit de wonde water en bloed; zo was Hij dood en gingen de wachters heen. Maria kwam met enkele leerlingen, onder wie Johannes en Jozef van Arimathea. Zij namen het lichaam af van het kruis, zij reinigden het en brachten het naar het graf van een van hen. Daar balsemden zij het lichaam en zij wikkelden het in doeken. Daarop werd het graf gesloten met een grote steen, die slechts door vele mensen tezamen kon worden bewogen.

Geloof mij, Jezus was in leven en dood het symbool van ware en onzelfzuchtige liefde op deze wereld. Zijn liefde was een liefde die geen grenzen kende, zelfs niet de grens van de dood. Jezus is ons het voorbeeld van een mens die zo één is met Zijn God, dat Hij zeggen kan: "Niet Ik ben het, Die tot u spreekt, maar het is de Vader, Die tot u spreekt door Mij". Deze liefde heeft men begraven. Begrijpt u de betekenis hiervan wel goed? Die liefde heeft men begraven. Men heeft de liefde begraven: de kracht, die het leven zonnig maakt en licht, dat, wat God doet spreken in

mensenharten. De vreemde kracht, die klinkt in de geur van de lente en zich uit in de zang van de vogels. Dat, wat de mens gerust doet sterven en een geest zingende op doet gaan tot eeuwig leven in zeeën van licht, heeft men begraven. Dat alles werd met Jezus in het graf gelegd, want met Hem had men méér dan menselijke liefde begraven.

Laat ons naar de wereld kijken. Zeker, er is nog naastenliefde, maar klinkt niet steeds sterker overal het geluid van regelingen, van noodzakelijkheden en behoeften? Wordt niet steeds meer het eigen initiatief, het zélf doen uit liefde tot de mens en tot God, weggevaagd als iets wat minder belangrijk is, wat zelfs dwaas en verkeerd is? Tenzij natuurlijk een uiting van naastenliefde past in het kader van de instelling, of het maatschappelijk bestel. Zeker, wanneer er een hele stadswijk onder loopt, is het zeer aanvaardbaar, dat u, die geen schuld hebt daaraan, voor alles wat anderen lijden, de verantwoordelijkheden en lasten op u neemt. Want dat is nuttig, nietwaar, dat past in de maatschappij. Wanneer een man en een vrouw elkaar lief denken te hebben, onverschillig of dit nu een begoocheling der zinnen is, of een zielsverwantschap, dan heeft deze liefde natuurlijk de zegen van alle instanties, want het gezin is immers de bouwsteen der maatschappij? Maar waag het niet hardop te zeggen, dat je evenveel liefde hebt voor de mensen achter het IJzeren Gordijn, ook wanneer zij communisten zijn, of zetelen in het Kremlin. Zie eens, wat voor antwoord je dan krijgt. In Rusland is het al evenzeer zo. Je mag alles liefhebben. De partij, de machine, je tractor, je prestaties, de grote gebouwen en de musea, de grote leiders, maar waag het niet een enkel goed woord te spreken over iemand die de partij afkeurt, of over een kapitalist. Dat hoort er immers niet bij. In deze dagen wordt het begrip liefde ontdaan van het kosmische, het alomvattende en benauwd en beëngd tot het onder goedkeuring van anderen verplicht liefhebben van alles, wat behoort tot het belang van een betrekkelijk kleine groep. Wordt de liefde niet tot spotkoning gemaakt? Roept niet overal de haat? Vraagt men u niet steeds weer voor alles af te keuren en te verwerpen? Vergeet men niet al te vaak u te vragen om ook allen lief te hebben? Dat is een teken van deze tijd. Velen proberen in deze dagen de werkelijke naastenliefde, de ware liefde, te begraven.

Maar het Paasverhaal is toch eigenlijk ook het verhaal van de Goede Vrijdag. Met het graf is de zaak niet afgelopen. Het verhaal is nog niet uit. Midden in de nacht straalt er een geheimzinnig licht. O, wij weten niet, hoe het precies wel is geweest. Maar het symbool is duidelijk genoeg. De steen van het graf rolt weg. De liefde, die men begraven meende te hebben, is uit de lijkwade verdwenen. Jezus is opgestaan. Herrezen is de liefde als een lichtende fontein, een straal van licht gaande door alle sferen, gaande tot in het diepste duister en rijzende tot in de hoogste hemelen, tot het moment, dat een sidderende mens, die kwam om het graf nog eens te zien en de Meester voor het laatst te groeten, een tuinman meende te zien en ontdekt: "Dit is de Meester. Het is de Heer, Die is herrezen".

Ook dit geldt als een symbool voor deze dagen. Ik wil deze vergelijkingen niet al te ver doorvoeren, vrienden. Wij moeten ons immers meer met het heden bezighouden dan met het verleden. Als Jezus vandaag tussen de mensen zou staan, Hij zou hen zeker toeroepen: "Bekommer u niet zozeer om het feit, dat Ik eens voor u gestorven ben, bekommer u over het feit, dat Ik leef, ook voor u en uw wereld, bekommer u over het volgen van Mijn weg en Mijn wet. Leef volgens Mijn wet van liefde, want die is het enig belangrijke. Dit is het enig ware!" Hij zou u zeggen: "Bekommer u niet zozeer over het houden van de symbolische sleutels des hemelen, maar bekommer u over de ware sleutels, de sleutels der waarheid, die voert tot het Koninkrijk Gods, die ik u waarlijk gegeven heb". Ik geloof, dat dit werkelijk Jezus' woorden zijn, die Hij in deze tijd steeds weer tot de mensheid richt, ook al hoort men ze misschien niet overal.

Daarmede ben ik met mijn betoog op deze Goede Vrijdag gekomen tot het voor mij meest belangrijke punt. Deze wereld is een wereld in verwarring. Deze wereld zou eigenlijk gebogen moeten gaan onder het lijden. Deze wereld zou eigenlijk, wanneer Gods genade haar niet behoed had, haar dodenzang reeds moeten zingen, waar ongetwijfeld zonder Zijn ingrijpen en hulp een als paarlemoer glanzende wolk, als een paddenstoel boven deze wereld zou staan en de laatste mensen van deze wereld weg zou wissen. God helpt de mensheid. Daardoor wordt het geestelijk anders. Toen Jezus stierf en Zijn lijdensweg moest gaan, toen Jezus bespot werd en gekroond, toen Herodes trachtte Hem tot een soort hofnar en goochelaar te maken, wist de geest reeds beter. De engelen zullen in die ogenblikken geschreid hebben over het onrecht, dat gebeurde, maar op hetzelfde ogenblik zullen zij reeds gejubeld hebben. "Verheugt U, ziet, hier

komt de Zegepraal der Liefde. Hier komt de Nieuwe Openbaring. Hier wordt de liefde van de Schepper voor de mensen bevestigd".

God Zelf moet geglimlacht hebben, ondanks alles, want een nieuwe tijd begon, een nieuwe weg was de mensheid gegeven. Zoals in die dagen de krachten van de geest weenden en jubelden tegelijk, zo is het heden, want deze tijden zijn precies zo. Er is geen enkel werkelijk verschil. Laat u niet misleiden door mensen die zeggen, dat, wat in het verleden mogelijk bleek, in deze dagen niet meer kan gebeuren. Laat u niet vertellen, dat Jezus dit slechts ééns kon doen voor de mensheid, maar dat dit dan ook voor alle tijden de enige maal is geweest. Laat u niet vertellen, dat u zelf niets moet doen, want dat u enkel gered kunt worden door het bloed van het lam. Laat u niet wijs maken, dat u in deze wereld alleen staat. Want deze wereld staat voor een crisis. Dit hoeft u niet te geloven. Wanneer u leeft, zult uzelf dit nog zien. Overal zien wij belangrijke veranderingen, overal kookt en gist het. Maar dit koken en gisten is een teken van voleinding. Zoals Jezus' wezen voleind werd op het ogenblik, dat Hij stierf, zoals Hij juist toen de sleutel werd tot een nieuw leven en een nieuwe wereld, zo zal de combinatie van onrust en ellende, die u rond u kunt zien in de wereld, tevens het symbool zijn van de komende bevrijding en voleinding der mensheid.

Er zal vuur zijn op deze wereld. De vulkanen zullen werken. De zeeën zullen beven en met de profeet zullen wij uit kunnen roepen: "Wee de grote stad; zij, die lag als een trotse schoonheid aan de kusten van de oceaan. Want ziet, zij is verzwolgen en is niet meer". Wij kunnen dan met de profeet wenen. Maar wij zouden ook uit kunnen roepen: "Zie, de krachten van het Licht komen sterker en sterker samen op de wereld, niet vragende, wie en wat ge geweest zijt, niet vragende hen, die overgaan, wie en wat gij geweest zijt, of wat gij stoffelijk hebt gedaan, doch slechts vragende: "Wat is uw wens, uw geloof? Welke sleutel wilt u aanvaarden?" Maar daarvoor zullen wij dan ook een keuze moeten maken, zullen wij als Dismas, de goede moordenaar, moeten zeggen: "Heer, spreek Gij voor mij tot de Vader". En het antwoord zal ook voor ons, voor u, voor deze wereld steeds blijven: "Voorwaar, Ik zeg U" - en de woorden waren moeilijk, omdat het lichaam verkrampd was van pijn - "nog heden zult gij met Mij zijn in het paradijs". Woorden uit het verleden, die nog in het heden blijven klinken en alle tijden zullen klinken, tot alle dagen der aarde vervuld zijn.

Begrijpt u die woorden goed, vrienden? Het paradijs. Dit paradijs wacht de mensheid die wil aanvaarden. Niet alleen als een toekomstig, een geestelijk paradijs. De krachten van de geest werken ook op deze wereld van u. Sterker en sterker dringt het Licht door in vele mensen. Ongetelde stemmen spreken van dit Licht in deze dagen. Zij zijn niet afhankelijk van godsdienst en geloof. Denk niet, dat het alleen in het spiritisme en het spiritualisme is, dat dit geluid steeds sterker doorklinkt. Wij horen dezelfde kracht en dezelfde woorden van de prediker, de filosoof en de wetenschapsmens, wanneer deze in zich zoekt naar de kern van zijn wezen, wanneer deze in zijn leven - bewust of onbewust - streeft naar het vinden van de in elk wezen schuilende kern van Licht.

Het zoeken naar het Licht beheerst deze tijd. Scharen van Lichtende krachten en Lichtende geesten zijn rond deze wereld. Een Licht zó fel is er rond deze wereld, dat het mensenogen zou verblinden. Dit Licht is bewust op deze wereld en in deze tijd voor u aanwezig. Het zou uw ogen voorgoed verblinden. Jezus moge dan lijdende Zijn kruisgang gegaan zijn, maar met Hem ging schrede na schrede het heirleger der engelen. Met Hem trok de schare van geest, die het werkelijk gebeuren mocht beseffen. Lijden moogt gij misschien, mens, maar alleen zijt gij niet.

Voor velen is deze tijd een tijd van lijden, maar met hen gaan de lichtende heirscharen Gods. Want dit is de tijd der vernieuwing, waarin alles zich voorbereid op een nieuwe geboorte van hemel en aarde. Het is de tijd voor de vernieuwing van mensen en mensenharten; het is de tijd der bevrijding. Niet alleen maar een bevrijding van zonden, of de zonden der vaders. Deze tijd biedt de mens de bevrijding van zijn waan. Dit is de tijd van het komende Licht. Nog een kort ogenblik, nog enige jaren misschien, dan komt ten laatste nog een enkele strijd, een enkele pijn. De uitgeputte mensheid zal een ogenblik van stille rust kennen, die is als het graf. Maar daarna komt dan ook de glorieuze herrijzenis van mens en geest.

Wanneer wij op Goede Vrijdag samen zijn, vrienden en zoeken naar het meest juiste onderwerp,

zo meen ik, dat ik hiermede het meest juiste thema heb gesteld. Dat Jezus geleden heeft, weten wij. Dat Hij er is voor ons en allen, die Zijn weg willen gaan, daarvan zijn wij in onze harten toch wel overtuigd, naar ik aanneem. Dat er vele dingen gebeurden in de ogenblikken van Zijn sterven, willen wij graag aanvaarden op gezag van degenen die in Zijn dagen hebben geleefd. Dit alles is van minder belang. Wij willen immers Jezus' weg gaan? Niet de weg die men de christelijke pleegt te noemen, maar de weg van de Christusgeest. De weg van de Christusgeest gedooft geen omzien. Begrijp dat wel: het is niet de tijd nu om achteruit te blijven zien. Het is de tijd om vooruit te zien en bewust te streven naar het Licht dat zich aanbiedt, tot je de eenheid ervaart met de God, waarin je gelooft, tot je één bent met het Koninkrijk Gods. Nu is het de tijd te zoeken naar de grotere innerlijke vrijheid, die je niet slechts maakt tot een zon vol van wijsheid en vol geestelijke inhoud, maar die vooral je maakt tot een van de wezens die hun medemensen, ja, al hun medeschepselen kunnen helpen om te komen tot een juist begrip van het leven en een groter bewustzijn van de Goddelijke krachten die hem omringen.

Neen, dit is geen tijd meer om terug te zien. Het gedragen herdenken van het Passieverhaal past niet meer in deze dagen. Ik heb het u reeds gezegd in het begin van mijn rede. Goede Vrijdag of niet: er moet geld verdiend worden, er moet vermaak zijn. Dát telt in deze dagen. Het publiek vraagt er naar. De bioscopen draaien en wanneer zij al een enkel ogenblik op de dag of avond sluiten, dan is dit niet zonder leedwezen, een ondanks zichzelf sluiten, omdat men in een zogenaamde christelijke wereld toch iets moet doen. De mensen werken rustig door. Wanneer zij al vrij zijn, zo zullen zij zeker de vrije tijd niet gebruiken om kerken te bezoeken, of in de stilte van hun binnenkamers te mediteren over Jezus' lijden en dood.

Die dagen zijn reeds voor de meeste mensen voorbij, voor de wereld zijn de dagen van terugdenken en mediteren over het verleden reeds geheel voorbij, ongeacht wat enkelingen doen. Dit is de tijd van de vooruitgang, van het verder gaan.

Daarom zou ik u als mijn woord voor deze avond willen zeggen: Bezie uw leven wel en beschouw wat in u is. Werp de oude banden van u en aanvaard daarvoor de geestelijke band van innerlijke kracht en Goddelijke rechtvaardigheid. Zoek in uzelf naar dat Licht, opdat u geleid door de stem Gods, die ook in u spreekt, bereid zult zijn de lasten van de komende tijd te dragen en de vreugden zult mogen kennen van een geestelijke herrijzenis en een herboren wereld.

Dit is mijn aandeel voor deze avond. Nu is de gelegenheid gunstig, de sfeer en uw aandachtig gehoor maken de mogelijkheid nog groter, zodat wij hiervan gebruik maken om u iemand voor te stellen die u niet zo vaak op deze wereld zult kunnen horen. Hij is daarvan al ver verwijderd. Wanneer wij hem in deze dagen dan bereid vinden tot u te spreken, zo verstouten wij ons te hopen, dat juist hij u iets zal kunnen laten voelen van hetgeen in deze dagen zo belangrijk is.

Ik blijf met u aanwezig, maar neem toch afscheid van u, want mijn stem zult u deze avond niet meer horen. Goedenavond.

= = = = =

Vrede zij u, vrienden.

In de trage gang van de menselijke tijd zoekt de mens naar het bewustzijn. Vóór deze wereld was, was het Licht des Vaders. Enkelingen waren zich in dit Licht reeds bewust. Zo weten wij, wat Zijn wil is en het doel van het menselijke leven.

U herdenkt de dood van Een, Die voor u gestorven is, maar juist door Zijn dood, leeft Hij. U herdenkt Zijn lijden, maar juist Zijn lijden, werd Zijn kracht. Het raadsel van Zijn leven lijkt u onverstaanbaar en onbegrijpelijk. Op deze vrijdag die u een Goede Vrijdag noemt, wil ik trachten u juist hierover enkele woorden te zeggen.

Uw leven, o mens, is u gegeven. Niet om te lijden, niet om te sterven. Het is u gegeven, opdat gij uw Schepper zou kennen. De doodstrijd op de berg van Calvariën, zowel als de geestelijke

strijd in de Hof van Gethsemane, zij worden gestreden, opdat u dit raadsel in uzelf zult kunnen onthullen.

Er is geen ogenblik dat uw God niet met u is. Er is geen ogenblik van eenzaamheid, geen ogenblik van machteloosheid. Alle tijd is uw God in en met u. Hij, die stierf om dit te bewijzen en die herrezen is uit de dood om u dit duidelijk te maken, Hij geeft u daarbij Zijn leiding, Zijn hulp en Zijn kracht.

Uw leven is een zoeken naar God. Het doel van uw leven is het vervullen van de taak die uw God u heeft gesteld, of u dit nu bewust volbrengt, of wel onbewust zijt. Deze taak kunt u het beste vervullen door in uzelf uw Schepper te aanvaarden. Want ik zeg u: zoals Hij leeft in het kleinste zaadje, zoals Hij is in de stilte zelf en spreekt met de stem der stilte, zo is Hij en spreekt Hij in de harten der mensen en wie Zijn woord verstaat, wie daardoor de zin van Zijn leven begrijpt, zal de weg kunnen gaan, die Hij, die men op deze dag herdenkt, u is voorgegaan.

Uw weg in het leven, of u dit wenst te aanvaarden, of het verwerpen wilt, zal een weg van bewustwording moeten zijn, van vrijheid, een zoeken in vrijheid. Vrij zijn betekent in deze Schepping: bewust datgene leren vervullen, waarvoor gij geschapen zijt.

Zo uw bewustzijn niet rijpt tot een omvatten van de kosmos en de God, Die deze geschapen heeft, zo toch zult u leren beseffen om de God, Die in u leeft en de waarheid moeten leren beseffen van het eeuwige leven, waarin gij bestaat. U zult taak en leven moeten aanvaarden en vervullen naar uw beste weten.

Dit is de zin van het leven, de reden van uw bestaan. Indien u hierin aarzelt, zo is uw leven om niet geweest, doch indien gij eenmaal durft vertrouwen op de Schepper en op Hem, die u is voorgegaan - ook al lijkt het u, dat de mensheid u daarom uit zal werpen en tot offer maken op de altaren van vreemde Goden, of kruisigen als een misdadiger - dan zult u één zijn met Hem, Die u geschapen heeft, Zijn Licht zult gij kennen in uw wezen en uw geest zal vrijelijk uit kunnen gaan in het Rijk, waarvan de mensen op aarde nog niet kunnen weten.

Uw leven is licht en gemakkelijk, wanneer gij uw God durft aanvaarden. Hij zal u beproeven, maar slechts voor korte tijd, want Hij heeft u lief. Hij zal u de kracht en de wijsheid schenken, die u nodig hebt. Hij zal u de woorden spreken, die voor u noodzakelijk zijn. Zo het noodzakelijk is, zal Hij u de maan van de hemel plukken en u de sterren geven als een speeltuig, om u daarmee in Zijn grootheid te verlustigen, want waarlijk: er is niets onmogelijk voor Zijn kracht. En Hij is in en met u door alle dagen. Besef dit en u zult de boden van de nieuwe tijd verstaan. Aanvaard dit en u zult de taak, die wordt opgelegd, kunnen vervullen zonder aarzelen.

Daarom verzeker ik u: voor u is er Licht, voor u is er Kracht, voor u is er het weten, het innerlijke weten. Deze dingen zijn werkelijk en blijvend in deze dagen als een gave voor allen die in de ware zin des woords zijn van goede wille. De kracht en de vrede des Heren moge met u zijn tot het einde aller tijden.

= = = = =

Nú is het moeilijk tot u te gaan spreken. Je bent bang, de echo van het hogere, die hier nog hangt, te verdrijven. Het was een gast, een geëerde en hoge gast, die tot u sprak. Wij moeten ook óns woord nog verder brengen over deze Goede Vrijdag, over de tijd die is en de tijden die gaan komen.

Luister goed naar mij, vrienden. Zou een mens zonder meer alles in de steek kunnen laten om een geestelijk ideaal te volgen? Zou hij dit kunnen doen, zonder daarbij iemand onrecht te doen?

Een moeilijke vraag, maar Jezus heeft juist dit gedaan. Zou een mens alle pijn en de uitputting van een kruisiging kunnen verdragen en daarbij dan toch nog hoofdzakelijk aan anderen blijven denken? Dat lijkt mij wel heel erg moeilijk, maar Jezus heeft het gedaan. Zou een mens in staat

zijn om in alle dingen steeds weer het essentiële te vinden zonder enige aarzeling, zonder enig vooroordeel? Jezus heeft het in ieder geval gedaan. De mensen, die hier spreken over God en Goddelijke kracht, die u spreken in deze dagen van Jezus' kruisdood, vergeten maar al te vaak, wat Jezus was. Daarom zou ik u graag er aan herinneren, want alles, wat deze Goede Vrijdag betekenen wil, alles wat hiermede en met het Paasfeest samenhangt, zou zonder dat geen zin hebben.

Mag ik het even voor u opsommen: Jezus, de Nazarener, sprak in de synagoge, maar Hij sprak het woord Zijns Vaders, ook al werd Hij daarom uitgeworpen door hen die meenden de waarheid te bezitten. Jezus, uit het geslacht van David en daarom geëerd door allen, ontzag Zich niet met sjacheraars om te gaan. Hij ontzag Zich zelfs niet wijn te scheppen, opdat dronken mensen hun vreugde niet beperkt zouden zien door een gebrek aan wijn. Jezus redde een overspelige vrouw van de dood door steniging, zonder Zich hierop voor te laten staan, of er veel woorden over vuil te maken. Hij sprak met vrouwen, die, volgens de mensen, immoreel leefden en door hen verworpen werden. Hij hield Zich bezig met de afvalligen, de heidenen en bijgelovigen. Jezus ging, wanneer Hij dit noodzakelijk achtte, tegen elke kerkelijke wet in. Hij genas en predikte op de Sabbat, wanneer Hem dit noodzakelijk scheen, ook al meende men, dat Hij hierdoor een grote zonde beging tegen de wet Gods. Jezus ging en werkte, zoals de geest Hem bewoog.

Je zou kunnen zeggen dat Jezus de grote revolutionair van Zijn dagen was. Hij kende maar één ding: de taak, die Zijn Vader Hem had gegeven, de kracht van de Vader, Die in Hem was. Al het andere was Hem als niet. Hij heeft iedereen geholpen, waar Hij maar kon, maar Hij heeft nooit mensen ontzien, wanneer Hij de waarheid moest zeggen. Hij heeft Zich nooit ontzien en heeft de menselijke conventies opzij gezet, wanneer het erom ging Zijn God te dienen. Dit is de mens, die voor het Sanhedrin werd gedaagd, dit is de mens, die zij aan het kruis hebben geslagen. Om te kunnen begrijpen, wat dit alles heden te betekenen heeft, moet je door kunnen dringen in het kruismysterie.

De gehele kruisdood en al wat daarmee samenhangt, is meer dan alleen een verhaal of een offer, een gebeuren. Wij vinden in de eerste plaats al de cijfersymbolen. Drie maal valt Jezus op Zijn weg naar Calvariën. Hij wordt gegeseld en tot spotkoning gekroond, maar ondanks alle protesten hangt boven Zijn hoofd aan het kruis een bordje met het opschrift: "Dit is de Koning der Joden".

Het geheim van de kruisiging en de herrijzenis is zeker iets, wat wij op deze avond nog kort moeten bespreken. Want deze dingen zijn in deze dagen van een buitengemeen belang. Het feit dat het getal drie steeds weer voortkomt in het kruisverhaal, maakt ons duidelijk, dat de drie krachten Gods, die op de aarde kenbaar zijn, allen gelijkelijk deel hadden aan Zijn leven en dood. Drie ook zijn de kruisen die op Golgotha staan. Drie zijn de krachten die de mensheid in het leven steeds weer bewegen. Drie mensen staan als vrienden onder het kruis, wanneer Jezus sterft; twee vrouwen en één man. Zij worden ons genoemd: Maria, de Moeder, Maria Magdalena en Johannes, de liefste leerling. Het heeft niet veel zin teveel door te gaan op de details. Maar drie zijn ook de factoren die in het heden het leven van de mens bepalen. Drie zijn de fasen die de mens naar de vernieuwing brengen. Drie is het aantal van de openbaringen die God in uw dagen de mensheid weer zal geven. Drie zijn de krachten die op de mens inwerken, zoals er drie kruisen stonden op Golgotha, zo is het voor de mensheid innerlijk in deze dagen. Het is als het ware de mens zelf, die daar aan het kruis hangt. Naast hem hangen de twee delen van zijn wezen die hij steeds weer in zijn leven tegen elkaar heeft uitgespeeld: goed en kwaad. Evenzeer zijn zij beschuldigd en evenzeer zijn zij schuldig. Schuldiger zelf dan Zijn innerlijk, schuldiger dan Hijzelf.

Maar dat deel van oordeel en vooroordeel, dat zich bekent tot het ware wezen, tot de Goddelijke kracht, die leeft in de mens, is gered. "Heden zult gij met Mij zijn in het paradijs" geldt hier voor elke mens op het ogenblik, dat hij het goede tot deel van zijn wezen kan maken, zonder het te zien als goed, of als iets uitzonderlijks. Dat, wat kwaad is, wordt achter gelaten. Om geestelijk nieuwe krachten te vinden zal de mens moeten sterven. Niét lichamelijk, maar geestelijk. Drie maal zal de mens mogen vallen op zijn levensweg, drie zijn de fasen van leven die hij moet overwinnen. De eerste fase is die van dierlijkheid. Wanneer men de dierlijkheid weet te overwinnen, komt echter de trots daarop. Zo struikelt de mens een tweede maal, nu door zijn zelfverheffing. Wanneer men ook deze kan overwinnen en verder gaan, volgt de derde en

zwaarste val, want dan meent de mens uitverkoren te zijn. Als men ook deze idee kan overwinnen en verder weet te gaan tot de belevingen, die het grote offer schijnen te zijn, zal de mens in eigen wezen eindelijk één weten te zijn, zonder scheiding tussen voertuigen, of bewustzijn.

Nu nog enkele van de wonderen die ons in verband met het gebeuren worden beschreven, want ook deze hebben zin. De hemelen treurden om Jezus' dood. De krachten der sferen trokken zich samen, even dicht en even zwaar als op die dag zo lang geleden, wanneer de mens deze laatste keuze moet maken. Even sterk als de Man, die leed op het kruis, zal hij beproefd worden. Steeds weer zal hij verliezen wat hij meende te bezitten, steeds weer zal hij afstand moeten doen van hetgeen hij liefhad, want de mens moet vrij worden. Altijd heeft hij een geloof gehad, dat berustte op de werken en de krachten van anderen. Altijd heeft de mens zich een tempel gebouwd van waanbeelden, maar op het ogenblik, dat het wezen, dat was, sterft en daarvoor geboren wordt de nieuwe en bevrijde geest, die de kosmische wetten bewust aanvaardt, scheurt in zijn geloof en leven het voorhang van de tempel en wordt hem de waarheid over wezen en leven geopenbaard. De mens die in staat is zich geestelijk te vernieuwen, wordt geconfronteerd met de kracht en het wezen van zijn God.

De betekenis van het kruismysterie gaat nog verder, het toont ons, hoe de schijnbare dood gelijk staat aan een reis door de 10 sferen. Er is een ogenblik van rust na elke beproeving, ook voor u. God geeft je als het ware een adempauze, wanneer je weer een proef hebt doorstaan. Dan eerst, wanneer je weer rustig bent, toont hij je geheel Zijn Licht. Alle krachten zie je, die je tot op dat ogenblik alleen maar in gedachten hebt gezien, die je alleen maar hebt beschouwd als begeerlijke wonderen. Dan zijn zij plotseling werkelijkheid. Al deze krachten behoren je toe. Dan volgt de laatste proef. Het is geen proef meer van geloof of vertrouwen. Het is eerder een proef van eenheid, want Jezus herrijst pas, wanneer Hij één is geworden met de Vader. Dan pas keert Hij werkelijk op de wereld terug, voordien is Hij kenbaar, Hij kan Zich laten zien, maar weigert Zich te laten beroeren.

Dit nu kunnen velen van ons ook, zij het, dat dit vele krachten kost. Het is dus niets bijzonders. Jezus gaat verder. Hij weet terug te keren als mens onder de mensen en weet met de mensen als mens te vertoeven, zonder ook maar een enkel deel te verliezen van het leven en bewustzijn, van de eenheid met de Vader, Die voor Hem en Zijn bereiken zo belangrijk zijn. Zo kan de mens, die niet alleen de dood heeft overwonnen, maar ook zijn les heeft geleerd, de mens, die in zich het geheim van eenheid met God heeft gewonnen, op deze wereld levend als mens en toch in zich alles dragende, wat hij heeft gewonnen in eenheid met de Vader, één blijvende met zijn Schepper en uitende alle krachten Gods volgens diens wetten. Dan is er geen sprake meer van een aanvaarding, of van een geloof. Dan is er alleen nog een weten. U zult deze dingen waarschijnlijk begrijpen.

Misschien dat u zich afvraagt, waarom ik over deze dingen, over dit kruismysterie met u spreek, wanneer de Meester, die zo-even tot u sprak, reeds zo eenvoudig en volledig alles heeft gezegd, waarop ook mijn betoog neerkomt. In de eerste plaats wel om u alles dubbel duidelijk te doen zijn; in de tweede plaats, omdat wij nog een klein appeltje te schillen hebben, vóór wij deze bijeenkomst gaan besluiten.

Weet u, dat voor u nu al, op deze dag en elke dag, de weg openstaat om tot die eenheid te gaan? Misschien hebt u er wel eens over nagedacht, maar u hebt nooit - naar ik meen - gedacht dat dit ook u persoonlijk aangaat. Om zover te komen zult u van vele vooroordelen afstand moeten doen. Dat is een feit. U zult ook vele dingen opzij moeten zetten, vele dingen moeten offeren. Denk niet, dat het onmogelijk is, want alle weten, alle kracht, alle Licht, die u nodig hebt om dit te kunnen verwerkelijken, kunt u krijgen. Misschien zult u alles, wat u op dit ogenblik zo belangrijk schijnt, terzijde moeten stellen. De mens die dit pad gaat, heeft niets anders meer te doen dan de lessen van Zijn Meester te aanvaarden en zodra er begrip en mogelijkheid is, de taak die de Meester en uiteindelijk God Zelf je oplegt, zo goed mogelijk en ten koste van alles te vervullen.

Dat is een boodschap, waar de meeste mensen niet direct op zitten te wachten. Zij menen: geestelijke krachten, wijsheid een Licht zijn erg mooi. Geef ons dus veel ingewijden en laat ons op onze eigen manier de inwijding langzaam en geleidelijk vinden. Geef ons de tijd, laat ons

gaan naar eigen believen. Dat is niet de geest van deze tijd. Er zijn op het ogenblik ingewijden genoeg op deze wereld, geloof mij dat. Er zijn heel wat meer ingewijden, dan u denkt. Er klinken heel wat meer stemmen op de wereld, die lessen brengen van het grootste geestelijke belang, dan de doorsnee mens vermoeden kan. Maar die stemmen alleen zijn niet meer voldoende. In deze dagen zou een ieder moeten werken, zou een ieder moeten spreken. Je kunt een wereld niet zo maar in één, twee, drie veranderen. Misschien meent u, dat het al te laat is om aan deze taak te beginnen? U vraagt zich misschien af: wanneer wij nu - zo laat in het leven - zo kort voor de tijden, zelf de wereld veranderen, zijn wij dan ons loon nog waard? Kunnen wij nog voldoende doen?

In antwoord op deze vraag wijs ik u op de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard. Zij, die in de morgenuren waren gekomen, protesteerden wel een beetje, omdat de Meester zelfs aan hen die in het laatste uur gekomen waren, het volle loon uitbetaalde. Die gelijkenis maakt ons duidelijk, dat de Meester niet vraagt, hoe lang zij wel gewerkt hebben. Het gaat er om, dat wij voor Hem gewerkt hebben. Het is niet belangrijk, of je lang, of kort werkt. Als je maar werken kunt en wilt, wanneer het noodzakelijk is. En het is noodzakelijk, op het ogenblik dat het werk van de geest en de Goddelijke krachten op deze wereld wordt gedaan door mensen. In deze wereld, waarin de liefdeloosheid steeds sterker wordt, waarin egoïsme en onverschilligheid steeds groeien, deze wereld, waarin de ziekten van de geest steeds sterker optreden ondanks alle voorzorgen, heeft men behoefte aan geestelijke werkers. Deze wereld, waarin het leven steeds langer wordt, maar ook steeds meer voor zeer velen een kwelling wordt, heeft behoefte aan steeds meer en steeds onbaatzuchtiger geestelijke steun.

Er zijn arbeiders in de wijngaard nodig, vrienden. En die arbeiders zijn niet de prekers en predikanten, dat kan ik u wel zeggen. Een predikant kan zeker een mooie en waardevolle arbeid en taak vervullen in deze dagen, maar er is meer behoefte aan mensen, die andere mensen kunnen helpen zonder terug te vallen op een bepaald geloof, of een bepaald dogma. Er is behoefte aan mensen die niet enkel willen helpen, maar ook die hulp willen geven, met misachting voor zichzelf, gevende, wat de andere mens nodig heeft. Er is een dringende behoefte aan mensen die in zich steeds weer de kracht weten te vinden om met misachting van eigen zorgen, eigen lijden, anderen terzijde te staan. Groot is de behoefte aan Lichtende krachten, aan mensen die de weg hebben kunnen vinden en zich steeds weer voor een ogenblik in de vlam van de Goddelijke liefde onder kunnen dompelen, zeggende: "Zie, hier draag ik het Goddelijke Licht" om met dat Licht tot de mensen terug te keren en, niets eisende voor zich, aan elke mens dat Licht te geven, waar het maar nodig is, zonder ooit om redenen te vragen, zonder ooit vervelend vroom te worden, zonder ooit de neus op te trekken voor wat in het leven der mensen alledaags is. Mensen, vol goedheid en eenvoud, in staat de Goddelijke krachten te aanvaarden, in het dagelijkse leven te staan als normale mensen en toch steeds weer een ieder, die nood kent, te helpen.

Het kruisigingsmysterie is het mysterie geweest van Jezus, van de Mens, Die de weg heeft gevonden en getoond, waarlangs de mensen tot God kunnen komen, maar ook vanuit God de mensen kunnen helpen. De weg gaat heel wat verder dan alleen maar het genezen van zieken en het houden van toespraken. Die weg gaat voorbij de dood, die weg gaat tot de absolute eenheid met de werelden van de geest en het toch in alle werelden en sferen als helpende macht Gods steeds tegenwoordig zijn. Dit is ook belangrijk in Jezus' leer. Want men vergeet maar al te vaak de volle betekenis van de woorden: "Waar drie of meer uwer in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in hun midden". Dat geldt niet alleen voor kerken en gebedsbijeenkomsten. Dat geldt voor alle gebeuren in het dagelijkse leven evenzeer. En daarover denkt men meestal liever niet na. Maar laat ons dit vooral niet vergeten. Dan komen wij er misschien eens toe om ook buiten de kerken meer in Zijn Naam en in de Naam des Vaders, te vergaderen. Ook wij hier zijn tezamen in Zijn Naam en de Naam des Vaders, want wat wij hier zoeken is Jezus' weg, is het Goddelijke Licht. De Christus is met een ieder en met allen, alle tijd.

Maar voor de mens, die dit weet, is het nog vaak niet voldoende dat die geestelijke kracht met hem is. Menigeen is te zwak, te egoïstisch, te egocentrisch, om de kracht van Jezus te beseffen of te ontvangen. Daarom is het noodzakelijk, dat u vanaf deze dag, zo al niet van eerdere tijd, de Lichtende weg volgt en als mens helpt de mensen te verheffen en boven hun beperkingen uit te brengen. Daarvoor is het ook noodzakelijk dat u leert anderen meer vreugde in het leven te

geven en de mogelijkheid tot nieuwe ervaringen, want deze dingen zijn noodzakelijk en de tijd is kort.

Nu begrijpt u misschien, waarom ook ik het woord heb genomen op deze bijeenkomst. Alleen vraag ik mij af, of ik u wel duidelijk heb gezegd, dat het niet voldoende is uit te roepen: "Jezus is voor ons gestorven en wij leven volgens de wet", maar dat de grootste noodzaak in deze tijd is te stellen: "Jezus is voor ons, ons voor gegaan op een voor allen gaanbare weg en wij zullen die weg volgen". Kan ik u duidelijk maken, hoe zeer er in deze dagen behoefte is aan mensen die integer zijn en geestelijk sterk, hoe zeer de wereld hongert naar mensen die in zich de Lichtende kracht dragen? Misschien heb ik u dit toch laten aanvoelen en u doen beseffen hoe belangrijk het is, dat er steeds meer mensen komen die door durven grijpen naar hogere geestelijke wijsheid, opdat zij in deze tijden van verwarring de mensen zouden kunnen redden, zoals Jezus de mensen heeft gered. Jezus redde de zieken, de melaatsen, de verlamden, maar ook de vrouwen, die verworpen waren en de tollenaars die door een ieder werden veracht. Geen mens die leeft is onwaardig de hulp te ontvangen die hij of zij begeert. Daaraan te beantwoorden - zo goed wij kunnen - is de taak, de weg. Jezus is ons hierin voorgedaan.

Het is niet de bedoeling dat u uw normale leven daarvoor geheel zult staken. Dat is de bedoeling niet. Leef, mens, zoals je bent, durf te zijn, wat je gevoelt te moeten zijn. Maar leef vanuit God, leef voor anderen, leef volgens de kosmische wetten. Dan alleen is er voor u sprake van een geestelijk leven. Dan alleen heeft de Goede Vrijdag werkelijk betekenis voor u; dan alleen kan Pasen voor u iets anders zijn dan twee gezellige dagen eitjes tikken, uitgaan en gezellig niets doen.

Misschien ben ik geen goed redenaar. Als ik in de vorm faalde, vergeef het mij, maar tracht te begrijpen waar het om gaat. De sleutel van alle dingen ligt in het begrijpen van de Lichtende krachten en de uiting die Jezus daaraan gaf op deze aarde. Wie mijn voorganger geheel heeft kunnen begrijpen en alle sleutels heeft gevonden die in zijn woorden verborgen liggen, weet, dat ik even goed mijn mond had kunnen houden. Maar niet allen onder ons zijn zo ver, dat zij de ijle boventonen van de innerlijke openbaring kunnen vatten. Vandaar, dat ik trachtte het geheim duidelijker te maken.

Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond, vrienden. Goede Vrijdag. Toch is er op deze avond in verhouding weinig gezegd over het gebeuren dat men op deze dag herdenkt. Geheel geen aandacht hebben wij gewijd aan hetgeen de mensen van toen, de leerlingen en volgelingen hebben gedacht over het drama, dat zich in die dagen afspeelde. Toch zijn er klachten geweest in die dagen, die ook heden nog klinken in mensenharten. Klachten, die wij misschien zo zouden kunnen weergeven:

In mij is een leegte,
de aarde is mij als vergaan:
"Men heeft mijn Meester gedood".

"Men heeft mijn Meester gedood"
badend in mijn tranen wil ik
nog eenmaal gaan om Hem te wassen
in de bittere wateren,
mijn ogen ontvloden.
Nog eenmaal wil ik Hem zien,
Die nu, één met de doden,
niet meer bij mij zal zijn.
"Men heeft mijn Heer gedood".

"Men heeft mijn Heer gedood",
 en zelfs Zijn lijk gestolen,
 want leeg is het graf,
 zelfs dit heeft men mij aangedaan.
 Mijn God, laat mij hier sterven.
 Men heeft mij al genomen,
 het laatste van mijn hoop en dromen,
 het laatste van het bestaan.
 "Men heeft mijn Heer gedood".

Tuinman, hovenier, luister:
 "Men heeft mijn Heer gedood",
 men heeft Hem uit het graf genomen,
 weet gij, waar Hij.... ?
 Mijn God... Mijn Heer.
 De Meester is weer opgestaan.
 En Lichtend is mij het Licht
 in het leven weergegeven.
 Laat nu de aarde beven,
 laat heel de wereld ondergaan,
 nog in het Niet zal ik leven:
 "Mijn Heer is opgestaan".

Zo zijn de woorden gevloeden, zo zijn de gedachten geworden tot lied, zo is het gebeurd in de harten van mensen. Wanneer je in deze dagen naar de wereld schouwt, wij hebben daarover zoveel gesproken vandaag, zou je soms ook willen klagen: "Men heeft mijn Heer gedood". Maar de taal van heden en het gevoel van heden kennen een dergelijke ontroerende klacht niet. Je moet het moderner zeggen, cynischer en bitterder, je moet de tranen kruiden met pikanterieën en wat rock 'n rollritmen. Zó is de wereld vandaag.

"Men heeft mijn Heer gedood",
 men heeft mij heel het leven
 weg genomen.
 Al mijn dromen zijn vergaan.
 Weg met het sentiment!
 Geniet het korte leven!
 Maak tranen tot roes,
 maak leven tot waan.
 Men heeft mijn God in mij gedood,
 zo dadelijk kan de wereld al vergaan.

"Men heeft mijn God in mij gedood",
 wanneer ik in mijn wanhoop vecht,
 rumoer wat op de straten,
 heeft men een scheldwoord slechts voor mij.
 Maar wat heeft men mij dan gelaten
 in deze wereld, in dit bestaan?
 Zij hebben de toekomst mij geroofd,
 mijn God in mij gedood.
 Sla toe en laat de wereld maar vergaan.
 Wat kan het mij nog schelen?
 Men heeft mijn God uit mij genomen.
 Mij rest een korte tijd van spelen,
 dan... de dood.

Geen recht laat men mij,
 geen toekomst, niets,
 alleen een ondergang, de goot.
 Men heeft mij al genomen:
 "Men heeft in mij mijn God gedood".

O, het leven valt mij lang.

Dat is de klacht voor de Goede Vrijdag van heden, dat is de verlaten stem van velen vandaag, maar het zou een treurige wereld zijn zonder God, wanneer daarop geen antwoord te geven zou zijn. Denk niet, dat ik overdrijf, dat ik te grof en onwaarschijnlijk de beelden teken en de dingen zeg. Wat ik hier zeg, leeft vandaag toch wel in de harten van vele mensen. Daarom wil ik het veranderen:

"Men heeft mijn Heer gedood?
Hij is herrezen.
Men heeft mijn God gedood?
Het is een waan,
een verduistering van begrip,
want God leeft.
Juist nu meer kenbaar dan ooit".

Laten wij het dan zó zeggen:

De aarde beeft,
de hemelen sidderen.
Oude Goden vallen neer,
leeg en stilte wordt heel de ruimte.
Het is mij als weleer,
toen Hij het eerste woord sprak,
het eerste Zijn geschapen heeft.
Toch is er iets, dat leeft.

In de stilte klinkt mij nog een stem
en spreekt met duizend tongen.
Zij spreekt van Hem,
Die werd een weg
en tot de stilte Zelf is ingegaan.
De stem spreekt van een overwinning,
de stem spreekt van een zegepraal.

Uit de stilte is Hij ons herboren,
en toont ons, hoe verder nu te gaan.
Tot in de stilte,
waar je je God ontmoet.

Zing dan, mensen!
Lach dan, mensen.
Goede Vrijdag gaat voorbij.
Lijden duurt een korte wijl slechts,
dadelijk wordt de ziele vrij.

Juicht en jubelt
Eer, wie u wekt op te gaan
tot hemels Licht
en houdt bij alle daad,
alle tijden het oog
slechts op dit Licht gericht.

Mijn God leeft!
Mijn God leeft in mij!
Mijn God leeft in mij
en fluistert mij woorden.
Mijn God leeft in mij
en is in mij vreugd.
Mijn God leeft in mij,

nu smelten de jaren
en ken ik alleen nog d 'eeuwige jeugd.

Mijn God leeft in mij,
Ik ben vol van Zijn krachten.
Mijn God leeft in mij.
Ik zal Zijn wegen slechts gaan.

Man van Smarten,
Je hebt mij die weg getoond.
Jij bent mij vóór gegaan
op het zware pad.
Nú wil ik met Je gaan
en dragen het Licht.
Het Licht van God,
Die in mij leeft.
Om zó te zijn,
wat Jij mij wel geleerd hebt
te zijn het evenbeeld, waarvoor Hij,
Die mij eens schiep,
mij eens geschapen heeft,
te zijn: een Licht, te zijn: de liefde,
te zijn: een stem der eeuwigheid.

Dat is mijn doel!
Daarvoor wil ik leven met de God,
Die in mij leeft
en alle wegen gaan,
die Hij mij voorbereidt.

Ja, vrienden, dat is dan voor mij de waarheid. Misschien heb ik het niet goed genoeg gezegd. Neem mij dat niet kwalijk. Voor mij telt boven alles: God leeft, Jezus leeft. In ons hebben wij dan niets anders te doen dan die weg te gaan, die kracht, die liefde, die mogelijkheid die ons geboden wordt, te aanvaarden. Laten wij nemen wat God ons geeft en ons zo Jezus' lijden waardig tonen. Laten wij ons, zo waardig tonen ook de vele stemmen die tot de aarde zijn gekomen uit de hoogste sferen, de eeuwigheid verlatende om te spreken tot deze lage wereld. Laten wij ons waardig tonen aan hen die ons voeren tot de God, Die ons geschapen heeft.

Ik meen, dat dat het juiste woord is om een Goede Vrijdag te vieren, ook al klinkt het misschien wat anders dan u gewend bent op deze dag. Wij allen hier, vrienden, zijn blij dat u hebt willen luisteren. Wij durven zelfs te hopen dat wij u iets hebben mogen zeggen dat niet alleen aan de buitenkant is gebleven, maar dat het ook van binnen iets heeft gezegd.

Wanneer u zo dadelijk rustig huiswaarts gaat, wilt u dan eens proberen om niet bedroefd te zijn, of onder de indruk, maar heel gewoon en heel normaal te leven met de God, Die ook in u leeft? Want dat is de ware bereiking voor ons allen, ook al lijkt het ons soms een Golgotha. Dan wens ik u nu één te zijn met de God, Die in u leeft, gedragen door Zijn krachten, dat leven, waaraan deze tijden behoefte hebben. Een leven, dat Licht brengt op de duistere paden der mensheid, een leven ook als een vrije geestelijke kracht, die opwaarts mag wieken tot het grote Licht, wanneer de taak eenmaal is vervuld. Wanneer u dit pad verder gaat, vraag ik u verder: denk ook eens een keer aan ons, want dan zijn wij wapenbroeders in de strijd, die als enig doel kent het Goddelijke Licht en de Goddelijke liefde te doen overwinnen over alle waan van menselijke en geestelijke duisternis.

Goedenavond.